

ויקהל-פקודי | גליון 89 | כ"ז אדר

זמני השבת

הדלקת נרות (שקיעה - 18: 58)	18: 18
שיר השירים	18: 28
מנחה, קבלת שבת, ערבית	18: 38
שחרית בבית הכנסת	8: 00
שחרית בבית התרבות	----
קידוש משותף	10: 30
מנחה גדולה	13: 00
שיעור עם תומר אדגר	13: 20
תהילים לילדים - יוסף נאמן	16: 00
שיעור עם הרב שלמה חדד	16: 05
מנחה קטנה, לימוד אור החיים וסעודה שלישית	17: 05
צאת השבת, ערבית ולאחריה הבדלה (מתקיים מניין נוסף 10 דק' לפני-כך)	19: 30

זמני החול

תפילות

- תפילת שחרית - 05: 55** (בשני וחמישי 5: 50)
- תפילת מנחה - 15 דק'** לפני שקיעה (בערך 18: 45) ולאחריה שיחה
- תפילת ערבית - 15 דק'** אחר שקיעה (בערך 19: 15)

שעורים קבועים

- **כל יום, לאחר תפילת שחרית, שיעור ב'חוק לישראל'**
- **כל רביעי, בין מנחה לערבית, שיעור של הרב ישי חנון**
- **שיעור חדש! בימי רביעי, מיד לאחר תפילת ערבית, שיעור** לגברים בטוהרת הבית עם הרב ישי חנון.
- **ימי חמישי, בין מנחה לערבית, שיעור של הרב שלמה חדד**
- **שיעור חדש! שיעור גמרא (מסכת מגילה) בימי חמישי מיד** לאחר תפילת ערבית, עם הרב שלמה חדד

שימו לב שזמני התפילה השתנו עקב הזזת השעון. שבת שלום

דבר תורה | פרות וכרובים

יואב טולדנו

בשבת שעברה קראנו את פרשת פרה אדומה שעליה אמר שלמה המלך:

"אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָהּ, וְהִיא רְחוּקָה מִמֵּנִי" (קהלת ז, כ"ג). השבת פרשת השבוע מתחילה בפרשת 'ויקהל' כאשר משה רבנו מקהיל את עם ישראל למחרת יום הכיפורים: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה, אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: אֵלֶּה, הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר צִוָּה ה', לַעֲשׂוֹת אֹתָם" (שמות לה, א). אנסה לחבר בין הפרשות בנושא אחד והוא - כפרת חטא העגל.

בתחילת הפרשה שלנו ישנה פסקה קצרה על איסור עשיית מלאכה בשבת, ובפרט איסור הבערת אש בשבת. מכאן הסיקו חז"ל שמלאכות האסורות בשבת נגזרות מהמלאכות שנעשו בהקמת המשכן, אך עיקר הפרשה מוקדש לתיאור בניית המשכן.

"אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְבֹא זֶהב הַמֶּשֶׁכֶן וַיִּכְפֹּר עַל זֶהב הַעֲגֹל" (מדרש רבה - חומש שמות, פרשה נא, אות ח). כלומר חז"ל מלמדים אותנו שעשיית המשכן נועדה לכפר על חטא העגל.

"וַיַּעַשׂ כַּפֶּרֶת, זֶהב טְהוֹר: אֲמֹתַיִם וַחֲצֵי אֶרְבָּה, וְאָמָה וַחֲצֵי רֶחֶבָהּ" (שמות לו, ו). דורשים חז"ל במדרש שהיא נקראת 'כפרת' מלשון 'כפרה' (שמות רבה, פרשה נ, אות ד). "וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרָבִים, זֶהב; מִקְשֵׁה עֶשֶׂה אֹתָם, מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֶּרֶת" (שמות לו, ז). הציווי הוא לעשות כפרת זהב טהור ועליה הכרובים. מה הם אותם כרובים?

הַכְרָבִים הם זוג יצורים מכוונפים שפסלם ניצב מעל הכפרות המכסה את ארון הברית. ישנם מספר פירושים לגבי זהותם ומראם של הכרובים:

לפי רבי אבהו פרצופם היה כפני ילדים, ומסיק הוא זאת מן הכינוי הבהבי 'רביאי' לילדים (מסכת סוכה ה ב). גם רש"י מפרש כי פרצופם היה כפני תינוקות (שמות פרק כה פסוק יח) ולפי מדרש בראשית רבה (פרק כא, אות יג) ככלל כרובים נשאו לעתים פני אנשים, נשים, רוחות או מלאכים.

השאלה הגדולה היא איך השם יתברך מצווה לעשות כרובים כאשר בעשרת הדברות נכתב לנו במפורש "לא-תעֲשֶׂה לָךְ פֶסֶל, וְכָל-תְּמוּנָה" ולא משנה כרגע מה הצורה של הכרובים, אם בצורה של איש ואישה או בצורת תינוקות. איך מותר לעשות זאת?

אומר המדרש 'לקח טוב' תשובה נפלאה: שהקב"ה ציווה לא לעשות לך, אבל לי כן תעשה, ואת הכרבים אתה עושה לי ולא לך. כל המשכן הוא למעשה מקדש של בורא העולם ולכן במקדש גם מותרות כל המלאכות אשר אסורות לנו בשבת. לי ולא לך.

על מעשה העגל אומר הכוזרי שאף על פי שהוא מעשה נורא הוא מעשה הגיוני. כל זמן שמשנה רבינו היה נוכח היו מתבוננים בו והוא היה הדמות המקשרת בין עם ישראל לבורא. כשמשנה לא יורד מן ההר הקשר לבורא לא קיים יותר. רצה עם ישראל לעשות דמות מקשרת בינם ובין הבורא, וזהו מעשה הגיוני. אך מעשה זה נעשה ללא ציווי ולכן יוצא מזה חטא. התיקון של זה הוא המשכן ובמרכזו ציווי חסר הגיון - תעשה כרובים, פסלים ושים אותם בקודש הקודשים.

כך גם היא מצוות פרה אדומה, מהפרשה הקודמת, שעליה אמר שלמה המלך "אֲחַכְמָה, וְהִיא רְחוּקָה מִמְּנִי". כל תרי"ג המצוות מתחלקות לארבעה סוגים: לעדויות, לרגשות, למשפטים ולחוקים. שבת היא המצווה שמייצגת את העדויות.

כיבוד אב ואם היא המצווה שמייצגת את הרגשות. הדינים מייצגים את מערכת המשפט.

פרה אדומה היא המצווה שמייצגת את החוקים.

לפי רש"י כל המצוות המייצגות נמסרו לעם ישראל לפני מעמד הר סיני, במי מרה: "וַיִּבְרָא מֹשֶׁה, וַיְסַפֵּר לְעַם אֶת כָּל-דִּבְרֵי ה', וְאֵת, כָּל-הַמִּשְׁפָּטִים" (שמות כד, א).

פירש רש"י: מה הדבר שסיפר משה לעם - שבע מצוות שנצטוו בני נח, ושבת וכבוד אב ואם ופרה אדמה ודינין שנתנו להם במרה. ישנן מצוות אשר איתן אנחנו מזדהים והן יוצרות בנו הרמוניה פנימית. כך היא למשל השבת ומצוות הקשורות לעדות נוכחות הבורא בעולם. ישנן מצוות אשר קשורות לרגשות שבין אדם לחברו ולשמירת הסדר שבין הברואים. הציוויים שנראים לנו חסרי הגיון כוללים מימד של קבלת עול מלכות שמים ושל עבודה מיראה וזו בדיוק העבודה של שמע ישראל: הכרה במלכות השמים וקבלת עול המצוות.

תהליך התשובה והצמיחה הרוחנית דורש התמסרות מאהבה שלמה. בעז"ה שנמצא את הכוחות לאחד את המצוות בחיינו ולשמוח בהם באהבה.

מאמר | תומר דבורה

מוסר ודרכי התנהגות על פי רבי משה קורדובר

מידה שניה שילמד האדם מבוראו - נושא עון

"מי אל כמוך עון ועבר על פשע לשארת נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. לשוב נרחמנו כבש עונותינו ותשליך במצלות גם כל חטאותם. נתנו אמת ללעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם" (מכה, ז, יח-ט)

והרי זה גדול מהקדם, שהרי לא יעשה האדם עון שלא יבא משחית כדתנו 'העובר עברה אחת קנה לו קטגור אחד' והרי אותו קטגור עומד לפני הקדוש ברוך הוא ואומר פלוני עשאי, ואין ברירה מתקיימת בעולם אלא בשפעו של הקדוש ברוך הוא. והרי המשחית הזה עומד לפניו ובמה מתקיים, הדין נותן שלאמר הקדוש ברוך הוא "איני זן משחיתים! לך אצל מי שעשאו ויתפרנס ממנו" והיה המשחית יורד מיד ונוטל נשמתו או כורתו או נענש עליו כפי עניו עד שיתבטל המשחית ההוא. ואין הקדוש ברוך הוא עושה כן, אלא נושא וסובל העון וכמו שהוא זן העולם כולו (הוא גם) זן ומפרנס את המשחית הזה עד שיהיה אחד משלשה דברים: או שגשוב החוטא בתשובה ויכלהו ויבטלהו בסגפיו (את המשחית), או יבטלהו שופט צדק בסיורים ומיתה, או לך בגיהנם ונשם בפרע חובו. והינו שאמר קין גדול עוני מנשא' ופרשו חז"ל כל העולם כולו אתה סובל רצח זן ומפרנס, ועוני כבד שאין אתה יכול לסובלו פרוש, לפרנסו עד שאשוב ואתה, אם כן הרי זה מדת סבלנות גדולה (של הקב"ה) שציוו ומפרנס ברירה רעה שגבא החוטא עד שגשוב בתשובה.

ילמד האדם כמה צריך שיהיה סבלן לקבל על חברו ורעותיו שהריע, עד שעור כזה שעדין רעתו קיימת, שחטא נגדו והוא יסבל עד שיתקו חברו או עד שיתבטל מאליו וכיוצא:

סבא מצד אבא: רבי יעקב אבוחצירא - "אביר יעקב" הוריו: ר' מסעוד ומרת עישא (ממשפחת בן חמו). בניו: ר' אברהם ["בבא הנאי"], ר' אהרן, ר' יחיאל, ר' מאיר,

אחיו: ר' דוד, ר' ישראל (הבבא סאלין).

נולד בכ"ג אלול ה'תרנ"ה בריסאני (מרוקו).

לאחר רציחת אחיו (ר' דוד) על ידי השלטונות בשנת ה'תר"ף עבר יחד עם אחיו [הבבא סאלין] להתגורר בעיירה בודניב. בשנת ה'תרצ"ו עבר להתגורר עם משפחתו בעיירה ארפוד (מרוקו) ובשנת ה'תש"ה עזב את מרוקו ועבר לגור בעיר אוראן (אלג'יריה).

בשנת ה'תש"ח עלה עם משפחתו לארץ ישראל והתגורר במעברה בגבעת אולגה. התבקש על-ידי חכמי ירושלים להתגורר בשכונת "בקעה" אולם לבקשת הראשון לציון רבי בן ציון חי עוזיאל החל לכהן כרב הערים לוד ורמלה. חלק גדול ממשכורתו הפריש לצדקה עבור נזקקים ובמעט שנותר פרנס את בני ביתו. רבים הגיעו לביתו מידי יום לקבל את עצתו וברכתו. הוא פעל ישועות, השכין שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו והיה רגיל בגילוי אליהו הנביא.

לאחר ביקור שערך בנתיבות בשנת ה'תש"ל שב לרמלה לליל שישי ונהרג בתאונת דרכים.

"מספר מזכירו האישי, מר חיים אשכנזי, על מנהגו הקבוע של רבנו: שמדי חודש בחודשו, ביום שהיה מקבל משכורתו היה מפריש ממנה סכום גדול לצדקה, והיה קורא לו לישיב עימו לבדוק איך לחלק את אותו הסכום לנזקקים ונצרכים כל אחד לפי חומרת מצבו, בבחינת "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה", והמעט שנותר לו בידו נועד לפרנסת אנשי ביתו ולאירוח נזקקים.

וביקש ממנו שכל עוד הוא בחיים שדבר זה ישאר ביניהם ולא יודע לשום אדם, ורק לאחר פטירתו של רבנו גילה המזכיר את הסוד. וכפי שהגדירו זאת לידיו, שלא הם ולא האמא הרגישו את המשכורת המכובדת שהיה אמור להביא לבית ממשרתו הנעלה, ולא היו יודעים למה זה כך, אלא שהיה מעדיף ליהנות אחרים ולהצטמצם בענייניו האישיים, ואפילו לבני ביתו לא סיפר להם על כך. ולכן בלווייתו של רבנו התעניין בבא סאלי ושאל בכמה מסתכמים החובות שהשאיר אחריו, תמחו הכל שהרי שועי ארץ שיחרו לפתחו והשאירו בידיו סכומים עצומים מלבד תשורות המוני המתברכים, הבחין בבא סאלי בתמיה ואמר 'אני מכיר את אחי, ויודע היכן התחנך אילו היה לו כסף לא היה נשאר אצלו'."

שמעו אלי עמי

הרב קוק, אורות הראי"ה

שמעו אלי עמי. מתוך נשמתו אני מדבר עמכם, מתוך נשמת נשמתו, מתוך קשר החיים שאני קשור בכולכם, ואתם כולכם קשורים בי, מתוך אותה ההרגשה שאני חש אותה עמוק יותר מכל הרגשות החיים שלי. שאתם, רק אתם, רק אתם כולכם, כללכם, כל נשמותיכם כל דורותיכם רק אתם הנכם תוכן חיי.

בכם אני חי, בכם, בחטיבה הכוללת של כולכם יש לחיי אותו התוכן שהוא קרוי חיים. מבלעדכם, אין לי כלום. כל התקוות, כל השאיפות, כל הערך של שיווי החיים, הכל אני מוצא בקרבי רק עמכם. ואני זקוק להתקשר עם נשמותיכם כולכם. אני מוכרח לאהבה אתכם אהבה אין קץ. אי אפשר לי להרגיש שום הרגשה אחרת.

כל האהבות הקטנות עם הגדולות שבכל תהלוכות חיי, הכל אצורות הן באהבתכם, באהבת כללכם, הכלל שכל הפרטים שלכם בו היום וחיים. כל אחד מכם, כל נשמה בודדת שמכלל כולכם, הוא ניצוץ גדול וחשוב מאבוקת אור עולמים, המאירה לי את אור החיים. אתם נותנים לי תוכן לחיים, לעבודה, לתורה, לתפילה, לשירה, לתקוה. דרך הצינור של הווייתכם, אני חש את הכל, אני אוהב את הכל.

על כנפי הרוח של חבתכם אני מתנשא לאהבת האלהים, והיא מתחוורת לי, מתבררת אצלי, משתלבת בלבבי, מתצמצמת ברעיוני. עמכם, עמי, אומתי, אמי, מקור חיי, עמכם אני מעופף למרחבי עולם. עם נצחכם אני חי חיי נצח, עם פארכם אני מלא הוד ותפארת, עם ענותכם אני מלא מאבובות, עם הצער שבנשמתכם אני מלא מרורות, עם הדעה והתבונה שבקרבכם, הנני מלא דעה ותבונה. אוצר חיים הוא לי כל קצב כל חק של מעמד רגליכם. ארצכם, ארץ תקותכם, קודש היא לי. שמייה לי מקור החן, מקור פאר העולמים. כרמלה ושרונה מקור התקוה, מקור הברכה, מקור ששון החיים, שיתא ושמיירה נוטים לפני הוד ויפעת עד.

דבר הלכה | ברכת הלבנה

מתוך ילקוט יוסף

א. הרואה לבנה בחידושה מברך: אשר במאמרו ברא שחקים וכו'. ואין מברכים שהחיינו על ברכה זו. ומעיקר הדין אין צריך לומר לשם יחוד קודם הברכה, אבל כבר נהגו בזה.

ב. צריך לברך ברכה זו בשמחה, שכל המברך על החודש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה. ויש שנהגו ללבוש בגדי שבת או בגדים מיוחדים, בעת שמברכים ברכה זו, אך אין מנהגינו כן.

ג. ראוי להחמיר שלא לברך ברכת הלבנה כשרואה אותה דרך ראי, עד שיראה גוף הלבנה ממש.

ד. אין צריך להוציא את המשקפיים בעת שמברך על הלבנה. וכן המברך ברכה זו ביחידות, וכגון מי שהוא חולה קצת ומצטער מהרוח, וכדומה, יכול לברכה כשרואה את הלבנה דרך חלון זכוכית. ובלבד שיראנה מאירה ובהירה.

ה. כשיש ענן דק על הלבנה, אף שהלבנה נראית דרך הענן, מנהגינו להמתין עד שהענן ילך, אלא אם כן יש חשש שיפסיד את הברכה לאותו חודש. והאשכנזים נוהגים לברך. אך בענן עב לכולי עלמא אין מברכים.

ו. לכתחלה אין לברך ברכת הלבנה באופן שיוזע בבירור שתוך כדי הברכה הלבנה תתכסה בעננים. ולכן צריך להתחיל לברך כשמשער שהלבנה לא תתכסה בעננים באמצע הברכה.

ז. לכתחלה אין מקדשין הלבנה תחת הגג, אלא מברכין תחת כיפת השמים, שקידוש לבנה הוא כקבלת פני שכינה, ואין זה דרך כבוד שיהא עומד תחת הגג, לפיכך יוצאים לרחוב כדרך שיוצאים לקבל פני המלך. ומכל מקום כל זה הוא רק לכתחלה, אבל מי שחושש באיזה מיחוש שאינו יכול לצאת לחוץ, או שהמקום אינו נקי, יקדש בביתו דרך החלון או פתח הפתוח נגד הלבנה. ואם אפשר טוב לעמוד על מקום שיש מעליו אויר, ולא תחת תקרה.

ח. מותר לברך ברכת הלבנה כשהוא עומד תחת ענפי אילן.

ט. אין מברכין על הלבנה עד שיעברו עליה ז' ימים שלמים מהמולד. וכן מנהגינו להקפיד בזה בדרך כלל. ומכל מקום אם חסרות כמה שעות במוצאי שבת להשלמת שבעה ימים שלמים מעת לעת, אין צריך להחמיר בזה, וכן ראוי להורות בפרט בימי החורף ובעונות הגשמים. ובמדינות שעננים מצויים שם ברוב ימי החדש, ויש חשש שאם ימתינו להשלמת שבעה ימים מהמולד יפסידו ברכת הלבנה מכל וכל, יש להורות להם שיברכו ברכת הלבנה מיד לאחר שלשה ימים, כדברי התלמוד והפוסקים.

י. לכתחלה ראוי לחזר לאמרה לכל הפחות במנין, משום ברוב עם הדרת מלך, וגם כדי שיוכלו לומר אחר סדר הברכה קדיש על ישראל. ומיהו אין זה מעכב, ואם לא מצא עשרה רשאי לברך ביחיד.

יא. טוב יותר להקדים לברך ברכת הלבנה אפילו ביחיד, מלהשהותה לאומרה בעשרה, שהכלל של "זריזים מקדימים למצות" עדיף יותר מהכלל של "ברוב עם הדרת מלך". אלא אם כן רוצה להשהותה בכדי לקדש הלבנה במוצאי שבת, שאז רשאי להשהותה למוצאי שבת, כדי שיקדשנה כשהוא מבושם. [שו"ת יביע אומר ח"ב חיו"ד סימן יח אות א-ג]. ויש מי שכתב שמיד שרואה הלבנה צריך לברך, אפילו ביחיד, שאם יתעכב מלברך יעבור על איסור אין מעבירין על המצוות. אולם לדינא, שהויי מצוה משהינן כאשר כוונתו לקיימה באופן מהודר יותר, דבברכת הראייה [השבח] שרינן לעכב המצוה לקיימה במוצאי שבת וברוב עם.

עריכה: תומר אדגר